

RP ve sonrası

HASAN BÜLENT KAHRAMAN

Son günlerde Refah Partisi'nde yaşanan gelişmelerin elbette birden çok boyutu vardır ve onların tümünü alttan alta birbirine bağlayan olgulardan da söz açılabilir. Öncelikle iki ana eksen söz edilmelidir. Bunların ilki doğrudan doğ-

ruya Türkiye'deki siyaset yapma modeli ve ona bağlı olarak ortaya çıkan siyasal örgütlenmedir. Bilindiği üzere, merkezîyetçi, buyrukçu, yönetici elitin karar mekanizmasını eline geçirmesi ve onu kullanmasıyla belirlenen bir süreçtir bu. Dolayısıyla zaman zaman tüm partilerde görülen tıkanma şimdi bu partide de yaşanmaktadır. Bu, bir anlamda partinin merkezîyle çevresi (tabanı) arasındaki bir gerilime de işaret etmektedir. İşin RP ile ilgili yanı da bu noktada ortaya çıkmaktadır.

RP ve onu önceleyen partiler Türkiye'de mevcut modernleşme anlayış ve modeline seçenek olarak beliren partiler diye tanımlanabilmiştir. Bu, o partileri ideolojik partiler sınıfına yerleştirmiştir. Ne var ki, yapılan daha yakın çözümlenmeler, özellikle RP'nin

kuruluş modeli ve işleyiş mekanizması olarak belki de en ciddi modernist parti olduğunu göstermiştir. Bir taban etkinliği bulursa ve o düzeyde çok yoğun çalışmalar yapsa da, RP, özü itibarıyla merkezîyetçi ve tek adam etkinliğine dayalı bir anlayıştan türemiştir. Şimdi, bu partide 'aksaçlılar-yenilikçiler' arasında yaşanıyor gibi görünen çatışmanın önemi de burada yatmaktadır. Acaba ortada gerçekten bir kopmayı gerektiren ciddi bir ayrışma var mıdır? Bu sorunun yanıtını partinin ideolojik tercihlerinde aramak gerekmektedir.

RP, öyle görünüyor ki, mevcut tartışmayı, dar ve radikal bir ideoloji partisi olmaktan çıkıp kitle partisi olmaya çalışırken geçirmesi gereken dönüşümün bir sancısı diye görmektedir. Dönüşüm, belli ki, partinin mevcut siyasal sistemle barıştırılması ve hatta bir yere kadar da özdeşleştirilmesi anlamına gelmektedir. Bu, belki istenen ve aranan bir yönelimdir fakat başarılması o kadar kolay olmayan bir iştir. Çünkü, bu durumda, parti merkez sağa taşınacaktır ve orada yerleşik bulunan görece liberal sağ partilerle ve onların gelenekleriyle yüzleşmek, hatta çatışmak zorunda kalacaktır. Böyle bir model arayışının gerekçesini tayin

etmek en azından bugün için o derecede kolay değildir. Çünkü, öncelikle mevcut partinin o noktaya aktarılması son derece güçtür.

İkincisi, o konumda yerleşik geleneklere (DP-AP hatta bir ölçüde ANAP) ciddi bir seçenek sunmak zorundadır ki, bu hususta da yeterli bir hazırlık ve onu hazırlayan bir gelişme hattı bulunduğunu söylemek kolay değildir.

Bu durumda şu olacaktır: RP çatlayacak ve küçülecektir. RP'nin bugüne değin temsil ettiği ve savunduğu çok ciddi tezlerin bazılarını bu parti çizgisini götürecek olan yeni siyasal oluşumlar üstlenecektir. Öylelikle de, Türkiye'de, mevcut toplumsal ayrışmalara ve farklı toplumsal katmanlara koşut olarak, merkez sağda farklı siyasal örgütlenmeler bulunacaktır. RP de onlardan birisi olacaktır. Tersini düşünmek ve bu partinin öteki partileri her şeye rağmen aşmasını, yok etmesini beklemek Türkiye'deki toplumsal ve siyasal yapıyı bilmemek ve gerçekçi olarak çözümlenememesi anlamını taşır. Fakat, bu, her şeye rağmen, RP -Türkiye sağ-modernite ilişkisinde söylenecek ve yapılacak her şeyin bittiği anlamına gelmemelidir.